

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE
SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 43. Ut kommer hvarje Söndag. **Göteborg den 25 October 1857.** Pris för år: **6 R:dr 32 sk. B:co. XI årgången.**

Goethe-Schiller-gruppen i Weimar.

Diktarmonumenterna i Weimar.

Den svåraste börda, som kan påläggas en människa är den af ett ärfdt stort namn. En sålunda betungad mans person bortskymmes helt och hållet af namnet; han är aldrig sig sjelf, utan städse blott sin faders son. Hvad han gör jemför världen med det, som hans fader gjort; hvad han uträttar anses därför alltid underordnad det, som hans vidtfrjädade fader uträttat, och om han ej i något hänseende vågar täfla med denne, tillskrifver man det straxt hans oförmåga. Att utmärka sig framför andra kan öfverallt och alltid blott genom mödosamma ansträngningar lyckas och blir nästan omöjligt för den, hvilken dessutom och framförallt måste öfverträffa och fördunkla glansen af sitt eget namn.

Samma är jemväl förhållandet med en stad, som är rik på stora minnen. Rastlöst täflande med andra måste den dessutom kämpa med sina egna minnen; ty det är svårt att förvärfva sig ett ärofullt namn, svårare att bibehålla och försvara detsamma, men svårast att gifva en ännu större glans åt det namn, som man redan förvärfvat.

Men — att sorgfälligt vårda stora minnen, att alltid friskt och lefvande bibehålla hägkomsten af en frejdad forntid är också en ära. Icke alla kunna handla stort; men det är hvars och ens pligt och ära att erkänna och utmärka det stora, för att städse väcka och underhålla täflingsbegäret.

Weimar, som är rikare på minnen af lysande snilleverk än någon annan stad i Tyskland, glömmet till sin ära aldrig att det en gång var hafvudstaden för det "stora fäderneslandets" intelligens, samt bemödar sig också vid hvarje tillfälle att derom erinra sig sjelf och världen.

Hvarje barn känner der de hus, der Wieland, Goethe och Schiller bodde. Därföre har staden också med sina stora mäns namn betecknat gator och offentliga platser. Sålunda har Töpfermarkt blifvit kallad Herderplatz, platsen vid theatern: Wieland-strasse, platsen framför Frauenthor: Wielandsplatz, och den der befintliga linden: Wielandslinde; Der Plan heter nu Goetheplatz, esplanaden Schillerstrasse och Schillers hus Schillerhaus, som staden köpte, för att bevara det som en helgedom åt Skaldens minne.

Äfven Weimarska furstehuset har med omsorg sökt att troget bevara minnet af den stora skaldetiden. Ett lysande bevis derpå är, att Goethes och Schillers jordiska kvarlevor blifvit nedsatta i den så kallade Fürstengruft; detta bevisa jemväl de med rätta berömda Dichtertzimmer i slottet. I tempelherrehuset thronar i parken dessutom Jupiter-Goethe, skaldens kolossala marmorbild. Hvilken rikedom på byster och bilder innehåller icke biblioteket! man behöfver blott erinra sig Schillers kolossala byst af Dannecker samt Goethes af David.

Stadens offentliga platser prydas småningom med bronzstatyer af de män, som

skapat Weimars ära. Man har visserligen hittills icke gjort något för att pryda en plats med en bild af Amalia, som lade grunden till Weimars egentliga storhet; men vi hoppas att denna försumlighet snart blir godtgjord. Alltsedan 1850 reser sig Herders bronsbild, bilden af humanitetens predikant, invid dess kyrka; d. 3 Sept. innev. år lades grundstenen till en minnesvård öfver Karl August, hvilken man lika mycket kan kalla en borgerlig furste, som en furstlig borgare; slutligen aftäcktes d. 4 Sept., tre skaldegestalter Wieland, Goethe och Schiller. Högtidligheterna vid grundstenarnes läggande och stodernas aftäckning hafva blifvit så ofta beskrifna, att vi ej anse oss böra omnämna dem. Blott det kunna vi ej underlåta att nämna, som utgjorde festens egentliga glanspunkt samt gjorde ett djupt outplänligt intryck på hvar och en, som hade den lyckan att deltaga i firandet af de Weimarska Septemberhögtidligheterna, jag menar att alla, som hade kommit från det "stora fäderneslandets" alla väderstreck, en gång — hvilket ty värr! så sällan sker — kände sig stolta som Tyskar, samt vid blicken på de firade kunde och måste säga till hvarandra: de voro våra.

Mången frågar måhända hvarföre äfven Wieland erhållit en minnesstod, ty det heter ju: "han stod helt fjerran från oss". "Han har" — sade talaren vid Wielandstatyens aftäckning — "varit en föregående gryning till en dag, rik på evigt

THROND.

Af
Björnstjerne Björnson.

I.

Ögt uppe på Norges ansenligaste fjell finnes det på sina ställen en behaglig dalsänkning, den man tager sig för att uppröjja. Vanligtvis blifver den då inhägnad och använd för höskörd, hvilken får ligga kvar i en lada till dess vintren ger slädföre, på hvilket man kan föra den ned till hafvudgården. Mera sällan händer det att någon bosätter sig deruppe, allra minst om röjningsmarken ligger tre eller fyra norska mil ifrån bygden; ty den jemna landsvägen och hvarje dags väder förer just icke dit. Det är därför gerna en äfventyrligare själ än vanligt, som vågar att välja detta grannskap med sig sjelf.

På ett sådant ställe, kalladt Grydebunden, blef Thrond född. Modren öste sjelf något vatten öfver honom och sade:

— I Guds namn må du heta Thrond; det hette min far före dig, och ingen har skada af att bli' uppkallad efter honom.

Alf, hennes man, satt der bredvid; han sade intet deremot, och så förblef det vid hvad modren hade sagt.

Detta skedde om hösten; men det led till våren, innan det äkta paret kunde taga sig fram till kyrkan, så att presten också kunde få ta hand om saken. Deras bekanta i bygden hade redan länge väntat på denna kyrkfärd; ty då paret tättade in der en söndag och bad dem följa med och stå fadder, menade Arne Smed, att det icke var för tidigt.

— Åh, tidsnog! — svarade Alf.

Detta var Thronds första kyrkresa; han blef åtta år och hade ännu icke gjort den andra.

— Far! kan inte jag ock få se den store gården, som de kalla kyrka? — bad gossen.

— Tag honom en gång med dig ned i bygden! — tillade modren för hans skull.

Men Alf svarade: »Jag har nog att bära på ändå!» — och dervid förblef det för den gången.

Ifrån Thronds andra år hade det varit en medlemmer i den lilla nybyggarfamiljen. Det var likväl ej något barn; — »dertill har jag ej råd!» — menade Alf. Det var ett stackars tjenstehjon, som skulle se efter barnet, när föräldrarna voro till skogs eller på någon färd till bygden, — och härtill hade de tagit en halldöf tio-års flicka, den de kunde få för ingenting.

För henne och modren blef det, som gossens själ först öppnade sig, och dem gaf han först akt på. Han förstod snart att han skulle skrika till den ena och tala sakta till den andra, hvilket för inbillningskraften gestaltade sig så, att det, han kunde finna hos tjenste-

sköna blomster, och likasom hans lefnad, så är ock hans namn, hans minne och hans bild oskiljaktiga från de herrliga gestalter, som voro och förblifva Karl Augusts prisade pallatiner. När konung Ludvig af Bayern erbjöd brons till de Weimarska ärestoderna, skedde detta alltså med det vilkor, att planen skulle omfattas vårt ryktes hela fyrväppling, neml. Wieland, Herder, Goethe och Schiller, för att förenas i en krans med deras beskyddares, den prisvärde Karl Augusts bild. En i tusen själar lefvande tacksam hågkomst har samverkat, för att bereda oss detta sublimes ögonblick. Konstnärernas inspiration, vår lilla befolkning och det stora fäderneslandets uppjudande af alla sina krafter, bidrag af furstar, af alla privatmän, såväl inom som utom Tyskland hafva sammansmält till ett enda nationens pulsslag. Detta pulsslag af det ädlaste blod, har församlat oss här, på det att den man må i gjuten, varaktig gestalt för oss framträda, hvars lif har förrunnit som en källa till nationalandans vederqvickande och upplifvande, att han må helsas af den sednaste efterverlds vördnadsfulla dyrkan, på samma sätt som vi nu helsa — den odödlige Wieland."

Bronsbilden är ett verk af bildhuggaren Gasser i Wien, och den bestod på ett berömligt sätt profvet af en jemförelse med Rietschels mästerverk, hvilken det lyckats, vida utöfver hvad man väntat, att forma Goethe's majestätiska hufvud såväl som Schillers, af glansen från en

idealisk värld förklarade, anlete, hvars kinder glödde

"af denna ungdom, hvilken aldrig flyr, af detta mod, som engång måste lyckas Besegra villor hos en tanklös värld."

När täckelset föll verkade den första anblicken af denna dubbelbild hänförande på de i tyst förväntan kringstående tusenden, ungefär så som en öfverraskande, själfull och genialisk ny tanke verkar: den uppfyllde själen med en innerlig tillfredsställelse, med rörande glädje och med stolt beundran af det stora och sköna, som menniskoanden förmår skapa. Men med samma beundran skall man städse åter framträda för detta mästerverk.

Hvad är det då, som hos den verkar så mäktigt? Är det blott mästarens höga konst, som skapat dessa skaldeformer? Frankfurt har sin Goethe-, Stuttgart sin Schiller-stod. Båda äro mästerverk och båda beundras; men ingen skall betrakta dem med de känslor, hvilka gruppen i Weimar framkallar. Är det en aritmetisk progression af beundran, derföre att här två statyer stå tillsammans? Visserligen icke? Är det den ärans krans, som omflätar dem? Icke heller det. Är det, derföre att denna krans, såsom talaren, vid afläckningen, yttrade, tillika är "din krans, mitt tyska folk, den krans, med hvilken du konungsligt smyckat dig framför alla jordens folk". Nej. Det är det vänskapsband, som förenar våra båda, största tyska snillen, bandet af den vänskap, hvilken, medan de ännu lefde och

verkade, skapade vår litteraturs mest lysande tid, denna afundsria förbindelse, i hvilken de, ömsesidigt understödjande och rådande hvarandra, hand i hand vandrade mot det högsta målet för menskligt sträfvande. Det är den känsla, hvilken, om ock utan klart medvetande af sig sjelf, dock hos hvar och en vid gruppens önblick uppväckes, så att vi i denna hafva för våra ögon symbolen för den högsta utvecklingen af det tyska snillets båda sidor, hvilka omfatta hela världen, tränga till alla höjder och djup, städse sväflva efter idealer och svinga sig upp till högre världar. Fast i medvetandet af sin världsbeherrskande makt blickar Goethe ned på oss; uppåtsträfvande, som om han knappt behöfde jorden, skådar Schiller uppåt. Hvad de båda för Tyskland kunde blifva och blifvit kunde de blott genom innerlig förening blifva. Det veta, det känna vi alla, och detta uppenbarar sig för oss i deras förenade bronsgestalter i Weimar.

Att Rietschel, på ett så beundransvärdt sätt, förmått framställa just detta, är hans mästerskap, som så högt upphöjer honom. Han har väl redan skapat mångt konstverk, t. ex. Lessings-statyen i Braunschweig, men intet, som kan mäta sig med denna grupp. Ernst Rietschel lefver, såsom känt är, som professor vid akademien i Dresden, den han jemväl har att tacka för sin första konstnärliga bildning 1820. År 1826 begaf han sig till Berlin, för att derstädes fortsätta sina studier hos

flickan, var tungt, och det, som fanns att hemta från modren, var lätt och gick som en lek att få fatt i.

Fadren talade sällan med honom; han gick om dagen i strängt arbete och var trött när det led till kvällen. Söndagen sof han för det mesta, för att stärka sig för den kommande veckan, och denna dag var derför den allrayärsta för Thrond.

— Var stilla, Thrond! — hviskade modren då alltjemnt och hetade honom med handen.

Men fadren hade längesedan intagit en så stor plats i gossens föreställning, att han tyckte sig gerna kunna slippa att tala med honom. Det var allifrån den julkvällen, då Thrond fick sin nya mössa. De brände då ljus på bordet, spisade »römmeg-röt¹⁾ och sjöngo. Då hade far haft framme en flaska, som Thrond aldrig sett förr, ty den var hvit. Sedan han druckit af den, hade han tagit sonen på knäet, sett honom bistert i ögat och ropat: »Huf, gut!» Sedan hade han sagt: »Du är inte rädd af dig, ser jag, och derför ska' du nu få höra ett äfventyre. Detta äfventyr handlade om »Blossomen»,

som på en natt körde ifrån kungens gård i Köpenhamn till Valders. Han stod bakpå slädmedarne hos en Jutul²⁾ och hade svårt för att hålla sig fast, så fort gick det.

Något förunderligare hade Thrond aldrig i sitt lif hört; han kunde ej få det ur tankarne och förenade det i flera år med föreställningen om sin far. När denne kom sent hem, hade han alltid varit i Köpenhamn, och lade han sig då, trött och tyst, var det derföre att Jutulen hade kört så fort och allt ej hade gått riktigt till som det skulle. Det som var utom husen och synkretsen, och dit ingen annan än fadren nådde, var alltsammans antingen Köpenhamn eller Valders; det låg vidunderligt långt borta och allt tillgick der på ett helt annat sätt.

Äfventyret upptog alla hans tankar i flera dagar och nätter, så att han ej så snart kom ihåg att fråga sin mor eller Randi — den halfdöfva tjänsteflickan — efter flera. Till hans stora glädje kunde modren många, men ändå intet enda, som kunde förliknas vid det första.

Det märkvärdigaste i modrens sagor var, att det

fanns en tid, då både katten, fåren och kon kunde tala; och kunde dessa varelser nu just icke tala längre, så var det likväl icke långt ifrån, menade Thrond för sig sjelf, och såg härvid litet rädd bort till katten.

Också funnos många ting i skogen, som det vore bäst att akta sig för, efter hvad han kunde tycka. »Huldfolket» for der vidtikring, och när dimman slog ned, tyckte Thrond att han såg dem samla alla kreaturen inne i den.

Fadren bannades för det att modren berättade honom sagor; men det tyckte han icke om. Engång då Thrond icke tordes gå ut ensam, blef Alf så ond, att han sade till hustrun, att hon vore värd att Huldfolket komme och toge henne, för det hon satte en sådan skrämsel i gossen.

— Så finnas de ändå till! — tänkte Thrond, — och han kröp härvid närmare intill modren.

Efter den betan ville hon ej gerna fram med något, och han höll sig då till Randi, som var så stillsam af sig, och vanligen satt för sig sjelf. Hon kunde bara ett enda äfventyr, och det var om en blind flicka, som

(Fortsättning pag. 342.)

1) Röt, tillagad af grädda, en af norska allmogens största fläckerheter, äfven bruklig i norra Vermland, der den kallas »Römmegröt».

2) En bergande.

SIPOJER.

mästaren Rauch, den han 1829 åtföljde till München för att der med honom utföra några uppdrag. Året derpå gjorde han en resa till Italien, men redan 1831 kom han tillbaka för att utarbete det monument, som i Dresden skulle uppresas åt den afidne konung Fredrik August. Leipzig eger tre verk af honom, nemligen Frontonen i Augustense, Thaus monument samt, i museum, Kristi nedtagande från korset. Allmänt bifall rönt först hans Lessing i Braunschweig, denna ryktbara bild, som han allraförst vågade framställa i modern klädnad, utan den häfdvunna, antika kostymen. Man erkände deri temligen allmänt ett stort framsteg, och att det så är, erfar man af Goethe-Schillergruppen, hvilken skulle förkomma oss främmande, derest den vore framställd i antik kostym.

(Ur "Die Gartenlaube.")

Indien och dess Sipojer.

En med de indiska förhållandena särdeles förtrogen Engelsman, *Malcolm Lewin*, som af en mångårig erfarenhet förutspått dess revolution, yttrar i en nyligen utkommen skrift följande:

"Grymheten, den fega räddslans frukt, skall återfalla på oss sjelfva. Indien är lätt att regera — genom rättvisa och godhet. Dessa äro de tvångsmedel, dem kärlek och aktning använda. Deras undanhållande har skakat vårt indiska välde."

På ett annat ställe i bok sin meddelar han ett märkvärdigt yttrande af en inföding

"Först i går (i April innevarande år)" — heter det der — "förmärkte jag det djupaste hat emot Engelmännerna, i de skarpaste uttryck af förakt och föbittring ur en af de mest bildade Hinduers mun. Denne är en man med utmärkt stor kraft och intelligens, han talar och skrifer flera språk med lika stor färdighet. "Ordet Engelmän" — sade han — "var fordom inristadt i granit, nu skrives det — på vatten. Då landet ännu icke var edert, hvem kunde rättvisare och trognare hålla sitt ord än J? Nu, då J hafven det för edra fötter, har masken blifvit afkastad. Nu svär jag — och tro hvad jag säger — att jag i denna minut skulle vilja offra mitt hufvud, om jag dermed kunde förhjelpa mina landsmän ur deras närvarande ställning. Denna är ett dött, värdelöst liks ro. Jag döjer det icke: Vi hata er, och J förtjenen det."

Detta — tilläger Lewin — är hela landets sinnesstämning emot oss, och jag måste gifva dem rätt: vi förtjena det.

Rörande *Sipojerna* *) yttrar han, redan före den nuvarande revolutionens utbrott:

"Missbelåtenheten inom vår indiska armé blir långt mindre tagen i betraktande, än den förtjenar. Man inbillar sig att den indiske soldaten i engelsk tjänst till den grad skiljer sig från sitt folk, att han

*) Sipojer — *Seapoys* — är en engelsk förvrängning af persiska ordet *Sipahi*, d. v. s. *Ryktare*, hvilket det turkiska *Spahi* ännu betyder. *Sipahi* betyder nu i allmänhet *Soldat*. Ordet har synbarligen genom de persiska eröfringstågen blifvit infördt i de nyare indiska språken. — Jemför No 36 af denna tidning.

— Jag menar det är Fel-Knut 4), jag! — sade hon sedan, då elden i spiseln i detsamma flammade upp litet och kastade sitt sken på honom.

— Du tog inte fel den gången, Aaste! Mångahanda saker ha händt oss begge, se'n jag spelte på ditt bröllop.

Nuingo de höra att han varit i bygden på andra sidan fjellet hela julen öfver och hade tjent stora pengar. På hemvägen hade det midtpå fjellet kommit en så underlig sjukdom öfver honom, att han trodde, det var bäst att se inom till folk, innan han gaf sig ut på någon långresa.

Thrond gaf akt på att mannen bade svart hår — som han ej sett förut — och en mycket längre tröja än fadren. Han hade ett ärr öfver halva ansigtet och sade icke »I Jesu namn», då han satte sig till bords.

Samme man blef sedan så illamående att han måste lägga sig.

— Jag tror jag reser mig aldrig mera, jag! — sade han.

4) Vill säga detsamma som Fiol-Knut och är sammansatt af det äfven i Vermland brukliga ordet *Fel*: fiol och namnet *Knut*.

uppoftar allt af trohet för sin röda rock. Denna föreställning är icke blott alltför yttlig, utan också mycket orimlig.

"Arméen är sammansatt af folk från alla möjliga håll, af alla möjliga kaster, stammar och religionsbekännelser. Om detta band också någon gång förbises af soldaten, så förlorar han det ändå aldrig. Han förlorar aldrig ur sigte slutet af sin tjänstgöring, sin befrielse, sin pension och den tid, då han får vända tillbaka till de sina, till sina förfäders hydda. Hos ingen nation är släktförvandtskapens band så fasta, som hos Hinduerna; hos ingen slår kärleken till fadernehården så djupa rötter.

"Soldaten och borgaren äro förenade med starka och heliga band: den oförrätt, som tillfogas den ene, blir hämnad af den andre. Missbelåtenheten och hatet emot oss inskränka sig icke endast till militären och embetsmannen; de utgöra en allmän och mera djupgående sinnesstämning. Det är ej annat än engelsk stolthet och engelsk okunnighet, att tala om Hinduernas tillgifvenhet.

"Under Ostindiska Kompaniets välde är *alla* klassers och kasters ställning hopplös. En officer af indisk härkomst kan, oaktadt de allrastörsta förtjenster och talanger, aldrig uppnå en oberoende mans ställning: han är och förblifver underordnad den engelske officeren. Ett plötsligt infall af engelskt godtycke kan beröfva honom hans rang, samhällsställning, ära, pension och framtid, och hölja honom

— Tala inte så styggt! — sade Aaste och bredde öfver honom. Thrond måste denna natt ligga på golfvet; elden brände i spiseln och han kunde icke sofva.

Det blef på en gång så kallt; han frös, och det i synnerhet på ena sidan. Men snart förstod han hvaraf det kom sig: han låg egentligen ute i skogen. Han undrade och undrade huru han kommit dit; elden såg han långt ifrån sig, och det var ändå densamme, som skulle brinna derhemma, för det den främmande mannen var sjuk. Han reste sig, för att gå närmare intill den, men han kom icke af stället. Han arbetade och sträftrade; ty huru i Guds namn skulle det gå för sig att ligga en hel natt i skogen? — Då hörde han det sjunga långt borta, det var en psalm; först var det en, som sjöng, och det var hans mor, så var det två, tre, tjuge, många, många; det var välsignadt vackert att höra. Plötsligen upphörde det helt och hållet, och någon sade: »Låt oss ta' och bära honom på en annan plats!» — Då påminde han sig att han egentligen var i skogen; det blef återigen kallt, och han ville skrika, men kunde icke. Det skall vara bra att bedja »Fader vår», mindes han då, men kunde icke finna begynnelsen.

kunde få sin syn igen, så snart en vacker prins komme och bjöde henne sin hand och halfva sitt konungarrike.

Guds ord lärde han sent nog; det var af fadren sjelf, eftersom Alf var en boklärare. Allt blef inprägladt i honom fullkomligt efter bokens ordalydelse; men i gossens hufvud kom det just icke att uppenbara sig så, som det stod i boken. Vår Herre var för honom länge den högste Huldrekonungen med långt grått skägg och stora ögon; han bodde någonstädes der i grannskapet och kunde se allting. Derfor var det icke värdt att sticka fingret uppi römmegrötsstaten, när mor var i ladugården.

Han kunde vara vid pass en åtta år, då der en vinterkväll, efter jul, kom en främmande karl in i stugan med en liten låda på ryggen.

— Guds fred i huset! — sade han och såg sig om.

Thrond smög sig härvid intill Randi.

— Guds fred igen! — sade modren och sköt fram en »krack» 3) åt honom.

3) En stol utan ryggstöd; som, vanligen försedd endast med 3 fötter, brukas, under samma namn, äfven i norra Vermland.

med vanära och djupaste fattigdom. Med sådana tjänsteförhållanden låter ingen tillgifvenhet förena sig."

I dessa och dylika ordalag yttrar sig Lewin, som i många år varit engelsk advokat i Indien.

(Lika skarpt ordar en annan, med Indiens förhållanden förtrogen man, *Norton* i ett af honom utgifvet arbete om *Madras*.)

Lewin avslutar sin så kallade "Väg till Indiens förlust" med följande ord:

"Vi hafva i det inre af landet åt oss uppfostrat en fiende, mäktigare och farligare än de furstar, vi detroniserat och utplundrat. I stället för ovännerna utom landets område hafva vi alla Indiens infödingar till våra fiender."

Till ofvanstående bifoga vi här, ur annan källa, följande uppgifter om Sipojerna.

"Infödingarne utgöra det betydligt öfverlägsna flertalet af hären, nemligen underofficerarne och soldaterna vid de reguliera kavalleri- och infanteri-regementena samt vid en del af artilleriet, men officerarne och manskapet vid de irreguliera regementena samt de olika slags hjälptrupperna. Manskapet vid de reguliera regementena till både fot och häst anskaffas genom värfning och tillhör alla Indiens stammar och religioner.

De reguliera inhemska trupperna äro inöfvade fullkomligt på europeiskt sätt; dock fordras för deras rätta behandling mycken omtänka och noggrann känedom om deras seder.

Ehuru de infödde i allmänhet äro utom-

ordentligt lydiga och tåliga, får man likväl akta sig för hvarje kränkning, särdeles af deras religiösa plägseder och fördomar, vid äfventyr att eljest förorsaka högst farliga upplopp eller enskilda hämdgerningar. Äfven den omständigheten vållar stora svårigheter, att samtliga Sipojer äro gifta och att en man ur en högre kast endast kan äta det, som är tillagadt af en hans jemlike, och detta aldrig i sällskap med någon annan än en sådan.

Från vår Teater.

Teaterföreståndaren *Gille*, som nyligen anländt till staden, gaf sistl. Torsdag å stora teatern ett å svenska scenen förut aldrig gifvet skådespel "Jeannie eller Den ansvarige tidningsutgifvaren", af Eugène Bourgeois. Styckets tendens, att söka visa det befängda i ansvarighetsskapet för tidningar, sådant detta ännu i dag förefinnes äfven hos oss, gör, oaktadt alla de sanningar, man deri får höra, föga effekt, just därför att dessa sanningar redan för längesedan blifvit allmänt erkända. En föga liflig handling och långtrådiga dialoger göra också sitt till att slappa åskådarens intresse. Sjelfva spelet åter var i allmänhet godt. — Hr *Rådeström*, mot hvilken är att anmärka, att han ej alltid rör sig med den ledighet, man skulle kunna önska, utförde dock tidningsutgifvaren *Fabiens* roll med både värma och god uppfattning. — Hr *Blomqvist* framställde äfven på ett ganska nöjaktigt sätt slinger-

bulten, tidningsförläggaren greve de Saint-Bréhat. — Hr *Gille*, som utförde titelrollen, var en både kraftig och lugn "ansvaring". — Hr *Sundström* framsade, såsom Chevalier d'Oriac, rätt bra sin roll, men hade tillägnat sig ett sätt att gå, som alls icke anstod en chevalier.

Var den första pjesen föga underhållande, så hade man deremot i efterpjesen, "Blodshämnden", en riktig muntration.

En ung småtreflig apotekarelev, *Jacobo*, (Hr *Schmidt*) har i Paris fått underrättelse om sin förmögne farbrors död, och, för att ärfva denne, begifver han sig genast till Corsica, der onkeln varit värds-husvärd. Framkommen dit, gör han dock den obehagliga upptäckten, att onkel *Ursino* (Hr *Sundström*) tagit sig den friheten att ännu lefva och att det varit just han som narrat brorsonen till Corsica, för att sedan förmå honom att, enligt landets sed, der utföra en blodshämnd. För ett så äfventyrligt företag har den fredlige "medarbetaren i en farmaceutisk förening", som *Jacobo* sjelf kallar sig, dock alls ingen håg. Han har hittills i fredlig ro tillbringat sitt lif bland sina pillerburkar, känner sig ej det ringaste blodtörstig, utan arbetar nu med både händer och fötter, för att komma ifrån det barbariska Corsica. — Hr *Schmidt* lyckades vid utförandet häraf alltjemt hålla publiken i en munter sinnesstämning. Äfven Hr *Sundström* uppehöll väl sin roll. — Fru *Rådeström* var en rätt hurtig corsikanska, och Hr *Hultman* en så manhaftig korporal, att det vore önskligt om hälften af fäderneslandets försvarare toge sig så bra ut.

Nu fattade honom någon i skuldran, men då fick han sitt mål igen och ropade »mor!» — så hårdt att han sjelf blef rädd dervid.

— Du är då också bra orolig i sömnen! — sade denna; ty hon stod nu vid hans sida och reste honom upp.

Främlingen såg han alls icke mer till; han hade rest, sade modren. Dagen derpå kom fadren hem och började arbeta på en kista. Men modren kom ned ifrån loftet i sin svarta kjol; ty hon skulle till bygden. Hon kom sedan hem igen med tre män, som voro hvarandra så lika, att, fastän den ene hade topplufva och de andra flata mössor, visste han ändå aldrig rätt säkert hvem som bar toppmössan. De åto och satte sedan kistan, som fadren gjort, på en kälke.

— Här är en till! — sade modren och kom fram med lådan, som Fel-Knut hade burit.

— Åh, den kan han få! — sade en af de tre och pekade på *Thrond*.

Modren bad honom tacka vackert. »Bruka den lika väl, Du, som den gjorde, som du nu äriver!» — sade hon och smålog.

Så foro de från gården.

— Hvad är det i lådan, mor? — sporde gossen, då de åter inkommit i stugan.

— Se efter!

Det gjorde han, och i ett kläde låg der något så fint och lätt, att han bara blef sittande att se på det.

— Tag det! — sade modren.

— Det går väl bara inte sönder? — frågade han och stack ett finger dit ned. Helt blek reste han sig upp.

— Det gräter!

Så gick det till, när *Thrond* *Alfsson* fick sin violin.

Violen var svart; men det var också *Fanten* 5), som egde den, o h, det måtte nu vara rätt eller ej, så tyckte han att de liknade hvarandra. Det som var oförklarligt och nytt hos den sednare öfverflyttade han på den förre, och den hemlighetsfulla natten, då den sednare anländt, låg, med all dess strid mellan verklighet och dröm, i violinen.

Det var icke utan att *Alf* kunde spela litet fiol, och *Thronds* andakt var stor, då han af honom lärde sig handtera den. Det var nästan med förfäran han fick

5) Norges *Ziguenare*.

den att sjunga de två enda melodier, han kunde, nemligen »Lur-visan» och »Hauke-faldet.» Alla äfventyr, ja, allt, han hittills hade tänkt, måste med och dansa här. Stråken, det var nu *Jutulen*, och när den for fram öfver alla strängarne och genom alla skalorna, då var det »Blessomen», han som körde från *Köpenhamn* till *Randers* på en natt.

Den vecka qvinten, det var hans moder; närmaste sträng, som alltid följde modren, var *Randi*. Den tredje var grof i målet, sade helt litet, och det var hans far. Basen var en rar sträng, men hemlighetsfull; den nästan hotade honom, och han var till hälften rädd för den och tordes icke gifva den något namn. Grep han på de två strängarne sålunda, att de tillsammans med den tredje åstadkommo en ton, då var det de tre främmande karlarne, som voro hvarandra så lika, att han ej visste hvilken af dem, som bar toppmössan. Lät han stråken stryka med sin egen tyngd, så blef det ett stilla, aflägsset spel; det var då *Huldrefolket*, som spelade. Gjorde han ett missgrepp, och detta träffade qvinten — då föreställde det katten; träffade det basen — var det kon. Hvarenda dans, han lärde, föreställde sin bestämda sak.

[Forts.]

Engelska trupperna försvara sig, mellan klipporna, mot Delhi-insurgenternas kavalleri.

Härmed följer Romanbihanget: "Modiga Hjertan," pag. 77—84.